ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 60 ղրշ. վեցամսեայ 30 ղրշ. Եռամսեայ 20 ղրշ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 80 ղրշ. Վեցամսեայ 40 ղրշ. Երամսեայ 25 ղրշ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար,, Տարեկան 22 ֆր. Վեցամսեայ 11 ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ԶԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK

Galata, Kourchounlou han, N. 7

ԾԱՂԻԿ

ԹԵՐԹԹԱԳԻՐ

"زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزيتدر

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7

ՍԱՂՄԵՍԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *հակիրճ* գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն *ետ չի տրուիր*:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ

ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ— ԹԻՒ 234

"ԾԱՂԻԿ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԵՐԵԿՈՅ

28 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1901 ՈՒՐԲԱԹ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՈՐԲԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ԵՏՔԸ

«Գաւառական առժամանակեայ որբանոցներու տեւողութեան պայմանաժամին լրանալովը, տակաւին անչափահաս գըտնուող որբ եւ կարօտ մանուկները խպառ անխնամ չթողլու համար, Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ առաջնորդական գլխաւոր կեդրոններու մէջ՝ ուր որ յարմար դատուի, երկու սեռի տղոց համար՝ ուրոյն արհեստանոցներ պիտի հաստատուին»

Այս խօսքերով կը սկսէր Պատրիարքարանի կողմէ տրուած գաւառական Ազգ. Արհեստանոցներու կազմակերպութեան հրահանգ մը, զոր ամբողջութեամբ հրատարակեցինք Ծաղիկի դեկտեմբեր 19ի թիւին մէջ։ Տարակոյս չի կայ, որ ամէնէն բարոյացուցիչ որոշումն է որ կը տրուի աղքատ, անօգնական տղոց մասին, որոնք նոյն իսկ եթէ առիթը ունենային մինչեւ իրենց չափահասութիւնը որբանոցներու մէջ մնալու, նորէն պիտի դարձ օր մը, ուր պիտի արձակուէին, եւ այն ժամանակ պիտի գտնուէին բոլորովին դժուար կացութեան մը մէջ, առանց գիտնալու թէ իրենց ապրուստը ինչպէս պիտի չահին։

Մանաւանդ ներկայ պարագաներուն մէջ, ուր գաւառական չատ մը որբանոցներ, մինչեւ յառաջիկայ Զատիկ կեանքը մը ունին, եւ անկէց վերջ, պատսպարուած անօգնական տղաքը մէջտեղ պիտի մնային, կրկնապէս բարոյացուցիչ եւ օգտակար որոշում մըն է որ տրուած է։

Իր բարոյացուցիչ յատկանիշէն զատ, Պատրիարքարանի այս որոշումը ունի նաեւ այն կողմերուն համար նիւթական եւ մնտեսական առաւելութիւններ։ Յայտնի է թէ արհեստները, նախ ինչ մեծ օժանդակ մը կը հանդիսանան անոնց համար, որոնք իրենց օրական ապրուստը չահելու ուրիշ միջոցներ չունին, եւ յետոյ, արհեստներուն զարգացումը կը սատարէ նաեւ միջավայրին մնտեսական բարգաւաճմանն։ Որբանոցներուն՝ այսպէս արհեստանոցներու փոխուիլը, թէ՛ բարոյական, եւ թէ՛ մնտեսական տեսակէտներով պէտք է չա՛տ արժէ, տմէն առողջ մտածողի համար։ Ընդհանրապէս զգացուած է արհեստներու կարեւորութիւնը, եւ մանաւանդ վերջերս մեր մէջ բաւական բաներ գրուեցան այդ մասին։

Հիմա խնդիր է գիտնալ թէ մեր համայնքին կողմէ ի՞նչ տեսակ ընդունելութիւն մը պիտի ըլլայ, Պատրիարքարանի այդ հրահանգին։ Երբ հիւանդ կարօտեալներու մասին է խնդիրը, միշտ մեր հասարակութիւնը փութաջանութիւն ցոյց տրուած է օգնութեան հասնելու անոնց, բան մը՝ որ տարակոյս չի կայ թէ, գնահատելի մարդասիրութիւն մըն է։ Բայց չենք ուզեր որ մեր մարդասիրական գործունէութիւնը հոս կանգ առնէ։ Անաւասիկ Պատրիարքարանի իրաւասութեան ներքեւ գտնուող որբանոցները, որոնք չուտով արհեստանոցներու կը փոխուին, եւ որոնց մէջ բաղմաթիւ աղքատ բայց առողջ մանուկներ պատսպարուած են։ Ճշմարիտ կերպով ըմբռնուած բարերարութիւն մը պիտի ըլլար նիւթական օգնութիւններ փութացնելը Պատրիարքարան, որպէսզի բացուելիք նոր արհեստանոցները կարելի եղածին չափ ծաւալուն եւ ամէն կերպով տեղական պահանջումներուն գոհացում տուող վիճակ մը ունենան։

Բացուելիք արհեստանոցներու հոգաբարձութեանց վրայ պարտականութիւն կը դրուի նաեւ, Պատրիարքարանի կողմէ, որպէս զի միայն արհեստներուն զարկ տալով չբաւականանան, այլ իրենց ուշադրութեան առարկան դնեն հոգագործութիւնն ալ, ուստնմասիրելով այն միջոցները, որոնցմով կարելի կ'ըլլայ գիւղացի ժողովրդեան երկրագործական աշխատութիւնները արդիւնաւորել եւ հողին տեսակին ու կլիմային համաձայն՝ չահաւէտ բերքերու մշակութիւնը քաջալերել։ Տնտեսապէս որքա՞ն կրնան նպաստաւորուիլ գաւառները, եթէ ապիոնի, բամպակի, չերամի թթենիի, շուշմայի, կտաւատի, կանեփի եւ ուրիշ բերքերու մշակութիւնը այն կողմերը քաջալերուի։ Հողագործական այս արտադրութիւնները չատ նպաստաւոր կերպով իսկոյն կրնան արտածուիլ, եւ անոնց մշակութեամբ զբաղող ժողովուրդն ալ նիւթապէս բարգաւաճայներ։

Ծնունդի առթիւ Ս. Պատրիարքն ալ արդէն դիմում պիտի ընէ հասարակութեան, որպէս զի ամէն ոք իր կարողութեանը համեմատ տարեկան նպաստ մը յատկացնէ մեր արհեստանոցներուն բարգաւաճման համար։ Պէտք չէ մոռնալ որ այդ արհեստանոցներուն եւ հողագործական աշխատութեանց բարգաւաճումը իրեն հետեւանք պիտի ունենայ այդ միջավայրերուն նիւթական բարգաւաճումն ալ։ Եւ քանի որ առանց նիւթական բարգաւաճման մը բարոյական բարգաւաճում մը տեղի չունենար, ուրեմն կրկնապէս կարեւոր է որ ամէն ոք իր բաժինը բերէ այդ արհեստանոցներու նիւթականը ապահովելու համար։ Որբանոցներէ վերջ, արհեստանոցներու բացումը մեծ բարիք մը պիտի ըլլայ, գաւառի աղքատ տղոց համար, որոնք եթէ օգտուին իրենց հանդէպ ցոյց տրուած օժանդակութիւններէ, եւ օր մը երկրին ու ազգին օգտակար անդամներ դառնան, օգուտը ամէնուն է դարձեալ։

Մ. ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԷՋԵՐ

ԹԷ ԻՆՉՈՒ ՕԳԵՐԸ ՏԱՐ ԵՆ ԱՅՍ ՏԱՐԻ

Բարիզեան թերթի մը թղթակիցը՝ օդերու այս տարուան մեղմութեան պատճառը գիտականօրէն հասկնալու համար, դիմած է Բարիզու օդերեւութաբանական հաստատութեան տնօրէնին՝ որ հետեւեալ բացատրութիւնները տուած է՝ օդերու այս տարուան գաղջ ընթացքին մասին։

—Ասոր պատճառն են հարաւային արեւմտեան օդային հոսանքները։ Այս ծովային եւ խոնաւ հոսանքները՝ Եւրոպայի հիւսիսային արեւմտեան կողմը բերին մթնոլորտային զգալի գաղջ կլիմայ մը։ Եւ սակայն դեկտ. 26էն (Ք. Ե.) ի վեր է որ օդերը սկսան մեղմանալ։ Դեկտ. 30ին օդը զգալի կերպով տաք էր։ Ջերմաչափը նոյն օր 10 1/10 աստիճան էր, յունվար 2ին՝ 10 9/10 աստիճան, իսկ յունվար 3ին՝ 11 աստիճան։ Մնաց որ ջերմութեան այս աստիճանը ինքնին արտասովոր բան մը չունէր, քանի որ նախորդ տարիներու միեւնոյն եղանակի միջին տաքութիւնը 10 աստիճան էր, որ կը համապատասխանէ ապրիլի երկրորդ կիսուն բարեխառնութեան միջին աստիճանին։

—Ուրեմն օդերը փոխուելու ենթակա՞յ են, կը հարցնէ թղթակիցը։

Այս հարցումին վրայ՝ Օդերեւութաբանական հաստատութեան տնօրէնը պիշ պիշ թղթակցին երեսը կը նայի, որովհետեւ մթնոլորտային խնդիրներով զբաղողներու համար ամէնէն կնճռոտ խնդիրն է՝ բարեխառնութեանց աստիճանին հաւանական փոփոխութիւններուն վրայ կարծիք մը յայտնելը, նոյն իսկ 48 ժամ առաջ։ Եւ սակայն տնօրէնը դարձեալ կը պատասխանէ՝ վարանում համոզումով մը։

—Կրնանք դեռ երկու օր եւս օդերու՝ սովորական վիճակէն աւելի տաք երթալուն վրայ ապահով ըլլալ, որովհետեւ մթնոլորտին մէջ յանկարծական փոփոխութեան մը ոչ մէկ նախադուշակ նշան կ'երեւայ։ այսու հանդերձ պէտք ենք պատրաստուիլ աւելի չոր ցուրա չրջանի մը դայլտեան։ Եթէ ծանրաչափը բարձրանայ եւ մնայուն կերպով այդ վիճակին մէջ մնայ՝ յայտնի է որ թէեւ օդերը պիտի ցրտին, բայց հով պիտի չունենանք։ Իմ բարեկամներէս պարտիզպան մը՝ որ մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւի մթնոլորտային օրբստօրէական փոփոխութեանց իր արհեստին բերմամբ եւ այսպէսով գործնական չատ մեծ փորձառութիւն մը ստացած է այս կարգի խնդրոյ մէջ, ժողովրդական աւանդութեան մը վրայ հիմնուելով կը հաւաստէ թէ ո՛ եւ է ամսուան մը կէսէն վերջ երբ օդերը փոխուին՝ երկրորդ փոփոխութիւն մը տեղի կ'ունենայ մի միայն յաջորդ լուսնային ամսոյ 9 ին, որ պարզապէս ըսել է թէ 13—14ն օր միեւնոյն ընթացքը կը չարունակէ։ Եւ սակայն եթէ հարկ է ժողովրդային այս աւանդութեան հաւատալ՝ այն ատեն հարկ կ'ըլլայ նաեւ ընդունիլ սա ժողովրդական կարծիքը «Բայց օդի մէջ Ծնունդ ընել եւ կրակարանին չուրջ Զատիկը տօնել»։ Բայց դեռ Տեառընդառաջը կայ, որ ատեն ձմեռը իր բովանդակ խրատութիւնը կը վերադարձնայ կամ կը սառնայ։

Հիմայ խնդիր է թէ օդերու յանկարծական փոփոխութիւնները մարդուս առողջութեան վրայ ի՞նչ չափով կ'ազդեն։ Այս մասին ալ Բարիզի հիւանդանոցներէն միոյն բժիշկը հետեւեալը յայտարարած է.

—Իրաւ է թէ խել մը մարդիկ յանկարծական հիւանդութեանց ենթարկուեցան՝ սա պատճառաւ որ նախապէս հարկ եղած նախազգուշութիւնները ձեռք առած չէին, որով հարբուխ, պաղառութիւն, ցնցղատապ եւ նոյն իսկ թոքատապը անպակաս եղաւ, բայց ես չեմ համոզուած որ օդերու յանկարծական փոփոխութեան արդիւնքը եղած ըլլան ատոնք։ Գէթ հիւանդանոցներու վիճակագրները այդ տեսակ բան մը չեն հաստատեր, քանի որ աղքատ դասակարգը մթնոլորտային փոփոխականութենէն մեծապէս ազդուելու ենթարկուած ըլլալով՝ պէտք էր որ իրեն մէջ պատահած այդ կարգի հիւանդութիւններն ալ նոյն համեմատութեամբ չատացած ըլլային, ինչ որ ցարդ չտեսանք։

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Բ.

Տեսանք փողոցներու մէջ թափառող կեղծ աղքատներու անգթին բազմութեան դէմ ձեռնարկները։ Անոնցմէ վերջը կու գան տուներու մէջ մուրացողները որոնք մանաւանդ ամէնէն աւելի աղտոտ յանզգոյնութեամբ մը կը վարուին եւ որոնցմէ նաեւ հետեւաբար պէտք է զգուշանալ ամէնէն աւելի։ Կեղծ մուրացկանութեան այս ճիւղը նախորդներէն աւելի խոր ուսումնասիրութիւն մը պահանջէ, աւելի պատրաստութիւն եւ կարողութիւն՝ զայն պէտք եղածին պէս ի գործ դնելու համար։

Ծերուկ ու արուեստաւոր մուրացկան մը նոյն իսկ գաղափարը կը յղանայ մուրացկաններու յատուկ Տարեցոյց մը հրատարակելու, որուն մէջ իր ընթերցողներուն կը ներկայացնէ ցուցակը ամբողջ Բարիզի բարեսէր անձնաւորութեանց անուններուն։ Այդ տարեցոյցը այնքան յառաջ գնաց, այնքան ընդունելութիւն գտաւ, որ մասնաւոր գործակալութիւն մըն ալ կազմուեցաւ եւ այնուհետեւ հրատարակութիւնը սկսաւ երկու տարբեր տպագրութիւններ ունենալ, մէկը՝ 5 ֆր. արժէքով, կը պարունակէր 200 հասցէներ, միւսը՝ 15 ֆր. արժէքով՝ որ կը պարունակէ 950 ընտրուած անձերու հասցէներ, իրենց կենսագրութիւններով, ընդունելութեան ժամերով, իրենց կրօնական ու քաղաքական կարծիքներով եւայլն։ Այս հրատարակութիւնը Թու-Բարի անունը կը կրէ։

Հաշուուած է որ մուրացկան մը կրնայ ամբողջ տարի մը ապրիլ ու բաւական հանդստութեամբ, եթէ մէկ մէկ անգամ միայն այցելէ այդ 950 անձերուն։

Ամէն օր, տրամադրութեանը ու կարծեացը համեմատ այն մարդուն զոր կ'այցելէ, մուրացկանը կը փոխէ իր սուտերը։ Օրինակի համար եթէ կրօնասէր մըն է ան, կը սկսի բնականաբար կրօնական զգացումներ արտայայտել, կը սկսի խօսիլ պատարագներու, խոստովանութիւններու վրայ։ Կ'ըսէ օրինակի համար թէ զաւակին մէկը աղքատութեան պատճառաւ առանց մկրտութեան մնացած է։ Մարդը, հարուստը կը յուզուի, ինքզինքէն կ'ելլէ, ուանմիջապէս հանդէս մը կը սարքուի։ Նոր դէպքեր կը չինուին ու ալ անկէ վերջ դրամական նուէրները չեն պակսիր բնականօրէն այսքան սրտակոծուր խեղճութեան մը զոհերուն։

Կրնայ ըլլալ որ բնակարաններու մասին հոգածու մը ըլլայ ցոյց տրուած բարեսէրը Մուրացիկ կինը պիտի ներկայանայ այն ատեն արցունքը աչքը, ըսելով թէ փողոցներուն մէջ մնացած է իր հինգ անմեղ զաւակներով։ Իր տանը թիւը կ'ըսէ ու կը յայտարարէ թէ ալ քանի մը օրէն դուրս պիտի թափուի, եթէ չկրնայ վճարել իր պարտքը՝ 35 ֆրանք։ Հարուստը, — ի՞նչ է 35 ֆրանքը իրեն համար,— կը վճարէ անմիջապէս, ու գուռնէն դուրս ելած ատեն կինը ուրախ է ալ։

★

Այս կեղծ աղքատներու մէկ մեծ մասը ծնունդէ մղուած են այդ արհեստին հետեւելու։ Իրենց ծնողքը, առաջին տարիներէն վարժեցուցած են զանոնք մուրացկանութեան, որոնք հետեւաբար մինչեւ վերջը անոր կապուած կը զգան ալ ինքզինքնին։ Կան նաեւ որոնք բնական ծուլութեան մը հետեւանօք ընկած են այդ ստոր ախտին մէջ, ուժը չունենալով պէտք եղածին պէս գլխագրաւելու ճակատագրին ու մղելու կեանքի պայքարը։

Մուրացկանութիւնը գիտելի է որ, այսու հանդերձ, բաւական առատ չտուող արհեստներէն է։ Ո՞վ չէ լսած մուրացկաններ՝ որոնք մէկ կամ երկու կամ երեք տուներ ունին եւ քիչ չատ կարեւոր տեղերու մէջ։

Իրենց մէջ կան այնպիսիներ որոնք վաստակնին կը պահեն ու խնայողութեամբ կ'ապրին, աւելցնելով այդպէսով սուտ մուրացկանութեան նոյնքան քամնելի ախտ մըն ալ, ագահութիւնը, կծծութիւնը։ Սակայն, ընդհանուր առմամբ մուրացիկները օրը օրին կ'ուտեն իրենց վաստակածը, որ կարելի չէ որ օրական երեք ֆրանքէն նուազ ըլլայ։

★

Յատկին ու միանգամայն զայրացուցիչ կէտը հո՛ն է որ, իրենց թիւն ալ հետզհետէ կ'աճի ամբողջ աշխարհի վրայ, ու մասնաւորաբար մեծ քաղաքներուն մէջ, եւ անհելի համեմատութիւններ կը ստանայ։ 1869ին ամբողջ Ֆրանսայի մէջ 5607 ձերբակալումներ կատարուած են մուրացկանութեան յանցանքով. 1881ին՝ 7569 մուրացկաններ ձերբակալուած են, վերջապէս 1892ին՝ 22,193 մուրացկաններ։ Այսպէս կը տեսնուի թէ 23 տարուան մէջ, մուրացկաններուն թիւը քառապատկուած է։

Ի՞նչ կը հետեւի ասկէ եթէ ոչ ուղղակի մէկ նուազումը իրական աղքատներու բաժնին։ Հաստատուած է թէ մէկ տարուան մէջ ճշմարիտ աղքատներու 10 միլիոն ֆրանքը կը կորզեն արհեստաւոր մուրացկանները։

Ցեւոյ, ուրիշ աւելի ծանր հետեւանք մըն ալ ունի դեռ։ Դատարկապորտներու այդ բանակը ընկերային իրական չարիք մըն է, անկում մը՝ մարդկային արժանապատուութեան, թերացում մը՝ ուղիղ ապրելու պարտքին, կռուելու անդրմեշուութեան մէջ։

Ուսկից դիւրին է հասկնալ թէ որքա՛ն իրաւացի են բոլոր այն ջանքերը զորս մարդկութիւնը իր բոլոր չրջաններուն մէջ ի գործ դրած է յաղթելու համար այդ գէշ հոսանքին։

Մինչեւ Դարու մէջ, մուրացկանները Բարիզի մէջ իրենց համար մասնաւոր թաղ մը ունէին ուր կը բնակէին հաւաքարար։ Իրենց դէմ ձեռք առնուած միջոցները պէտք եղածին չափ խիստ, բայց դժբաղդաբար չկրցան իրենց նպատակին հասնիլ։

Այսօր Ֆրանսայի մէջ մուրացկանութեամբ ամբաստանուած մէկը կը ձերբակալուի անմիջապէս ու կը զրկուի արդէլարան ուր գողերու եւ ոճրագործներու հետ չփման մէջ, քանի մը օրէն կը լրացնէ իր անբարոյ բնութեան պակասները եւ մէկ երկու ամիս բանտարկուելէն վերջ երբ ելլէ, նոյն պարապորդ կեանքն է որ կը վարէ, նոյն անգործ ու թափառիկ կեանքը։ Շատ անգամ կը պատահի որ ստրկական պաշտօնեաները կը նային որ ձերբակալուածը կրնայ ծառայել, կրնայ օգուտ մը ունենալ ու կը զրկեն զայն Նանթաճի կամ Վիլլէ-Բոթրրէի մուրացկանատունները։ Հո՛ն, աշխատութիւն մը տալ կ'որոշուի իրեն, բայց ծոյլ ախտաւորը սուտ հիւանդութիւններ պատճառանելով իր օրերը կ'անցնէ պարապ ու անգործ, երջանիկ կարծելո իրեն վիճակից ու գործակից ընկերներու հետ կարենալ խօսակցելուն համար մինչեւ իրիկուն։

★

Պելճիքայի մէջ մտածուեցաւ եւ գործադրուեցաւ այս ձերբակալման դրութենէն շատ աւելի օգտակար ու իրապէս արդիւնաւոր միջոց մը, այն է սահմանումը հոգագործական գաղթականութիւններուն։ Ատոնք, թուով երեք են։ Մէկը կը գտնուի Մէրքսբլասի մէջ եւ յատկացուած է արհեստաւոր մուրացկաններուն, միւսները կը գտնուին Վորթէլի եւ Հուկսթրաթոնի մէջ եւ յատկացուած են անոնց՝ որոնք վարժութիւնը չեն ստացած դեռ անբերեռաբար ձեռք կարկառելու։

Մէրքսբլաս ամէնէն ընդարձակն է եւ կրնայ մինչեւ 4000 հոգի պարունակել, բայց պատսպարուածներուն մէջ բարոյական ախտափոխութեան մը առաջքը առնելու համար, բաժնուած է հինգ մասերու որոնք բոլորովին անջատ են իրարմէ, զուրկ ո՛ եւ է յարաբերութենէ։

Ամառը առտուն ժամը 5 ին եւ ձմեռը 6 ին, Մէրքսբլասի բոլոր բնակիչները կ'ելլեն իրենց անկողիններէն ու կը սկսին աշխատիլ։ Իրենցմէ մեծագոյն մասը դաշտային աշխատութիւններով կը պարապի կամ անասուններ կը խնամէ բայց, որովհետեւ Մէրքսբլաս պէտք է որ իր բոլոր պէտքերը գոհացնէ, անոնց մէջ անոնք՝ որոնք կրնան քիչ չատ արհեստ մը ունենալ, մասնաւոր գործեր կը տեսնեն։ Մասնաւոր պահանջներ կը հսկեն այս ամէնուն վրայ եւ կը չանան կանոնաւորել ախտաւորներուն ընթացքը, եւ գիտուած է որ իրենցմէ չատերը առաջին ամիսներուն մէջ իսկ զգալի բարեփոխում մը կը կրեն։ Անոնք՝ որոնց վրայ կը տեսնուի թէ աշխատութիւնը սկսած է ներգործել իր բարերար ազդեցութիւնը, կը զրկուին անմիջապէս հինգերորդ բաժանման մէջ։ Հո՛ն իրենց մն�ալ լաւագոյն է, ինչպէս նաեւ մեծ է իրենց տրուած վարձքը։ Մինչդեռ առաջին տեղը օրական հաշիւ 14 սանտիմ կը ստանան եւ երրորդին մէջ 15 սանտիմ, այս առանձնաշնորհեալ մասին մէջ իւրաքանչիւր մարդու աւուրչէքն է 24 սանտիմ, որուն քառորդը կրնան ըմպելիներու ծախսել, բայց մնացեալը պէտք է որ պահեն, իրենց մեկնման ատեն առնելու համար։

Այսպէսով է որ հո՛ն, այդ երկրին մէջ, մուրացկանը կը փոխուի գործաւորի մը՝ որ այնուհետեւ կը սկսի ալ վաստկիլ իր ապրուստը ինչպէս որ պէտք է։

★

Ֆրանսայի մէջ, Պ. Բրուբրի երեսփոխանը, Պելճիքայի մէջ ձեռք առնուած այդ միջոցները ինքն ալ առաջարկեց եւ ըսաւ թէ պէտք չէ բաւական կամ արդելարան առաջնորդել մուրացիկը, այլ ընդհակառակը աշխատցնել զայն, վասն զի նկատելի է որ անիկա պատասխանատու չէ իր վիճակին, ճիշդ հիւանդին նման։ Ի՛նքն ալ հիւանդ մըն է, բարոյական հիւանդ մը։ Խնամուելու պէտք ունի ինքն ալ։

Դարով սակայն անոնց՝ որոնք մուրացկանութիւնը արհեստ դրած են իրենց, այնպիսիներու հանդէպ պէտք է ամէնէն խիստ վերաբերմունքը ցոյց տալ եւ պէտք

եղած տեղն, մինչեւ 7 տարուան բանտարկութեան իսկ դատապարտել։

Իրապէս, մեծագոյն դարմանը պիտի ըլլար մուրացկանութեան ախտին, ներշընչելը ծոյլ մուրացիկներուն, աշխատութեան վեհութիւնը ու ախորժը։ Իրենց աշխատութեամբ օգնելու է անգործ մուրացկանին աշխատել տալու է վճարելու է իր գրամը, որպէսզի ըմբռնէ անգամ մը թէ որքա՛ն աւելի քաղցր է աշխատութեամբ վաստկուած դրամին վայելումը։

Բայց, կան պարագաներ, որոնց մէջ անկարելի է չողորմիլ, որոնց մէջ ողորմութիւնը անհրաժեշտութիւն մը կը դառնայ եւ այդ իսկ է պատճառը, որ այսօր Եւրոպայի, Ֆրանսայի մէջ, գոյութիւն ունին բազմաթիւ բարեգործական ընկերութիւններ, որոնք ամէն տարի բաւական մեծակակ գումարներ կը հասցնեն աղքատներուն։ Արդ, շատ անգամ կեղծ աղքատներու ձեռք գործիք կը դառնան անոնք, ինչ որ ցաւալի է բնականաբար, եւ շեղումմը ճշմարտապէս բարի նպատակէն։ Լաւագոյն պիտի ըլլար անշուշտ որ անոնք ամէնքն ի մի ձուլուէին եւ այդպէսով կարենային ընել այն՝ ինչ որ պէտք են ընել, այն՝ ինչ որ պէտք է ընէ ամէն մարդ, ամէն ուղղադատ անձ. այսինքն՝ օգնել անոնց, որոնք պէտք ունին եւ որոնք արժանի են այդ օգնութեան։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԶԷՄՊԼԷՅՆԻ ՆՈՐ ԱՏԵՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիոյ գաղթային նախարար Զէմպրլէյն Պիրմինկէմի մէջ ատենաբանութիւն մը ըրաւ, եւ ըսաւ թէ Անգլիա ամէնէն ազատական ազգութիւնն է որ երբեք աշխարհի վրայ գոյութիւն ունեցած ըլլայ, եւ որ սակայն, ամէնէն աւելի ալ ատուած ազգութիւնն է։ Ուրիշ ժողովուրդներ կը նախանձին մեզի, եւ ամէնէն վիրաւորական եւ անվայել եղանակով կը պարսաւեն զմեզ։ Ուրախութեամբ կը հաչակեն այն ամէն բաները՝ որոնք իրրեւ թէ կրնան զմեզ շուտով հասնող կործանման մը ենթարկել։ Բոլորովին սխալ է թէ այս ընդհանուր տրամադրութիւնը ծագում առած ըլլայ գէշ կառավարութեան մը, եւ մանաւորաբար գէշ գաղթային նախարարի մը երեսէն։ Օտարներու առեւլութիւնը տիրած է նաեւ հանդէպ Անգլիոյ, Բիթի, Մէլզրէնի, Ուէլլինկթընի եւ Բալֆէրսթընի օրով ալ։ Անգլիական ժողովրդեան պարտականութիւնն է որ ինքնիրեն վստահի, եւ փառաւոր կղզիացման մը մէջ Աւստրալիոյ, Գանատայի եւ ուրիշ գաղթականութեանց արենակիցներէն օժանդակութիւն ստանալով, իր գործը շարունակէ։ Ատենաբանը շարունակելով խօսքը ըսաւ թէ, թէեւ ցաւալի է պատերազմը, սակայն կը նախընտրէ զայն, անպատիւ փախուստէ մը, հակառակ պատերազմին բերած ցաւերուն, սոսկումներուն։ Անպատիւ կերպով ետ քաշուելէ աւելի պէտք է որ Անգլիա նախընտրէ զոհողութիւններու հանդուրժելը։ Զէմպրլէյն յարեց նաեւ թէ մեծագոյն կարեւորութիւն ունի որ Անգլիա իր առեւտրական հրապարակները պահէ։ Այս ուղղութեամբ պէտք է որ Անգլիա պատրաստուի, ընդհանուր առեւտրական մրցումի մը պայքարին մասնակցելու համար։ Վերջերս շատ խօսուեցաւ բրիտանական ճարտարարուեստի տագնապի մասին, եւ սակայն անոր՝ անմիջական կերպով երկրին ընդհանուր բարօրութեան սպառնացող հանգամանքը չտեսնուեցաւ։

Առեւտրական զարգացման մը բոլոր նշանները կան. սակայն, նկատի առնելով գիտութեան՝ արտասահմանի մէջ կատարած յառաջդիմութիւնները, պէտք է ըսել որ Անգլիա մեծապէս պիտի վնասուէր, եթէ Անգլիացի գործարանատէրները չանք չընէին գործնական փորձառութեամբ մը, մեծագոյն տեսական ճանաչողութիւնները իւրացնելու։ Նախարարը յայտարարեց նաեւ թէ կատարելապէս կ'ընդունի գործաւորներու՝ իրենց կացութեան բարւոքման մասին ներկայացուցած պահանջմանց իրաւունքը։ Գործաւորական ընկերակցութիւնները միշտ իմ ջերմագին օժանդակութիւնս վայելած են, այնքան ատեն որ անոնք գործաւորներուն պէտք եղած միջոցները կ'ընձեռեն, հաւաքական գործունէութեամբ մը, գործարանատէրերէն լաւագոյն պայմաններ ձեռք անցընելու համար։ Բայց, իւրաքանչիւր փորձ որ տեղի կ'ունենայ, արտադրութիւնը աւելի ստորին մակարդակի մը իջեցնելու համար, ընդհանուր բարօրութեան նկատմամբ կրնայ շատ ճախրդ պարագայ մը դառնալ։ Զէմպրլէյն, յետոյ, խօսեցաւ նաեւ ազատականներուն եւ միութենականներուն վերջին միացման վրայ, եւ ակնարկեց նաեւ այն ատենապանութեան՝ զոր Բոզվէրի վերջերս Զէսթրֆիլտի մէջ կ'արտասանէր, եւ ուր կը յայտարարէր իր՝ իրլանտական ինքնավարութեան սկզբունքէն բաժնուած ըլլալը։ Այս առթիւ Զէմպրլէյն դիտել կուտար թէ այդ յայտարարութիւնը իրեն խնդրոյ պատճառած էր։ Իր ատենաբանութեան վերջին, Զէմպրլէյն նորէն խօսքը կը բերէր Հարաւ. Ափրիկէի պատերազմին վրայ, եւ կը յայտարարէր թէ Անգլիացւոց մեծամասնութիւնը համաձայն է սա՛ կէտին մէջ թէ պատերազմը պէտք էր որ տեղի ունենար, եւ թէ կարելի չէր զանց առնել զայն, առանց Անգլիոյ շահերուն եւ պատուոյն վնասելու։ Ինքը համոզուած է թէ, պատմութեան ընթացքը դատողութիւնը համաձայն պիտի ըլլայ անգլիական ժողովուրդին ըրած դատողութեան։ Կը հերքէր բոլորովին սա՛ յայտարարութիւնը թէ պատերազմին շարժառիթը ազատ շահերու մէջ կայացած ըլլայ, եւ կը յայտարարէր թէ պատմութեան դատաստանը սա՛ պիտի ըլլայ թէ, Անգլիա պատերազմ ընելէ ուրիշ բան չէր կարող ընել, եւ թէ, եթէ Պոէրներուն ամէն բան տար ինչ որ անոնք կը պահանջէին, առով պիտի կորսնցնէր թէ՛ Հարաւ. Ափրիկէի, եւ թէ՛ բոլոր գաղթավայրերու վստահութիւնը։ Անգլիական ժողովուրդը՝ աւանդաբար իրեն հասած պարտականութեանց հանդէպ գերազանցօրէն հաւատարիմ կը դանուի, եւ առով է որ ամէն զոհողութիւն կ'ընէ պատերազմը գոհացուցիչ վախճանի մը հասցնելու համար։

ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն 7 ՅՆՎ.)

ՀԱՐԱՒԱՑԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՇՓՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ապստամբութիւնը Վենեզուէլայի մէջ

Քոլոմպիական ապստամբներու Նիւեարքի ներկայացուցիչը հեռագիր մը ստացած է ուրկէ կը տեսնուի թէ Զօրավար Ուրիպէ-Ուրիպէ 2000 մարդոցմով Վենեզուէլայէն Սանդանտէրի սահմաններէն ներս խուժած է եւ գրաւած Բուքարամանկա քաղաքը։ Կ'ըսուի թէ զօրավարը նպատակ ունի դէպի Բանամա յառաջանալ եւ նուաճել Բանամա քաղաքը։

=Վիլէմոպատէն հասած հեռագիրներ կը հաղորդեն թէ Ռիէրա զօրավարը եւ հոնտեղ հաւաքուած բոլոր Վենեզուէլացի ապստամբները յունվար 5էն ի վեր, Լիպերդատոր յածաւորակը մտած են, եւ յունվար 6ին Լա Վէլայի մօտերը, Վենեզուէլական հողի վրայ զէնքերով եւ պաշարներով ցամաք ելած են։ Նմանապէս կը հեռագրուի թէ Լիպերդատոր յաջողած է վենեզուէլական թնդանօթակիր մը՝ Զուամպարատորը գրաւել։

Քիլի եւ Արժանթին

Պուէնոս Այրէսէն կը հեռագրուի թէ Քիլիի եւ Արժանթինի միջեւ տիրող վէճերը վերջին սուր հանգամանք մը ստացած են. Ասոր իբր պատճառ կը կարծուի Քիլիի դիւանագէտներուն՝ բանակցութեանց միջոցին բռնած ընթացքը, որ Արժանթինի մէջ իբր անվայել կը նկատուի։ Արժանթինի կառավարութիւնը՝ որ բոլոր միջոցները կը սպառէր վէճերը բարեկամաբար կարգադրելու համար, մտադիր է խզել բանակցութիւնները, ինչպէս նաեւ Քիլիի հետ իր ունեցած դիւանագիտական յարաբերութիւնները, եւ բոլոր պատասխանատուութեանց առջեւ պատրաստ ըլլալու համար, որոշեր է զորմիզը եւ ցամաքային բանակը պատերազմելու պատրաստ վիճակի մէջ պահել։

=Պուէնոս Այրէսէն կը հեռագրուի նաեւ թէ այնտեղի բրիտանական դեսպանը հրահանգ ստացած է իր կառավարութենէն. նկատելով անգլիական գրամագլուխներու Արժանթինի մէջ վտանգի ենթարկուած ըլլալը, իր ուժերուն ներածին չափով ամէն բան ընել, երկու հարաւային Ամերիկեան հանրապետութեանց միջեւ եղած ձգտեալ վիճակին առաջը առնելու համար։ Արժանթինի կառավարութիւնը պատասխանած է բրիտանական դեսպանին թէ, բարեբաղդաբար ամէն հաւանականութիւն կայ որ նորագոյն դժուարութիւնները չուտով կարգադրուին եւ թէ Քիլիի եւ Արժանթինի միջեւ յարաբերութիւնները վերստանան իրենց նախկին բարեկամական հանգամանքը։

Ուաշինկթընէն ուրիշ հեռագիր մը կը յայտնէ թէ Քիլիի կառավարութիւնը հակացուցած է Մ. Նահանգներու նախագահին, իր՝ Արժանթինի հետ ունեցած տարբերութիւնները խաղաղական ճամբով մը կարգադրելու տրամադրութիւնը։

=Սանթիակոյէն կը հեռագրուի թէ Արժանթինի կառավարութիւնը, հակառակ տարածուած լուրերու, տակաւին չէ վաւերացուցած Քիլիի արտաքին գործոց նախարարին կողմէ Արժանթինի դեսպանին ներկայացուած պարութեան։ Արժանթինի կառավարութիւնը պարութայի մասին կարգ մը բացատրութիւններ կ'ուզէ Քիլիի կառավարութենէն։

ԴԷՊՔԵՐԸ ԾԱՑՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Մայր Կայսրուհիին երկու հրովարտակները

Մայր Կայսրուհին մէկ հրովարտակը վերջք կը յայտնէ որ օտարականներուն հետ քաղցրութեամբ վարուելի, եւ կը յայտարարէ թէ Բէքին վերադարձէն անմիջապէս վերջը օտար դեսպաններուն հետ բարեկամական յարաբերութիւնները պիտի վերսկսի։ Օտար դեսպաններուն կայսր կողմէ ընդունելուն համար աւելի մօտ օր մը որոշուած է։ Մայր-Կայսրուհին կը հաղորդէ նաեւ թէ, չուտով օտար դեսպաններու տիկնանց ընդունելութիւն մը պիտի տարքէ, եւ թէ Կայսրը օտար դեսպանները պիտի ընդունի արդիւնաւոր քաղաքին այն սրահին մէջ՝ ուր կ'ընդունուին պետական խորհրդոյ անդամները եւ չինացի բարձրագոյն ազնուականներ։ Մայր կայսրուհիին երկրորդ մէկ հրովարտակը կը հաղորդէ թէ Քանսուի նահանգին Նինկսիաֆու քաղաքին մէջ երկու միսիոնարներ սպաննուած են դեկտ. 23 ին։

Զինեւքսրեական պայմանագրութիւն

Սէուլէն վերջերս լուրեր կը հասնին Զինական եւ Քորէական կառավարութեանց միջեւ պայմանագրութիւն մը կնքելու դիտաւորութեան մը մասին։ Այս պայմանագրութեամբ Զինացիներուն թոյլ կը տրուի Քորէայի հիւսիսային արեւմտեան ծովեզրներուն վրայ ձկնորսութեան նոյն իրաւունքները վայելել, զոր այսօր կը վայելէ Ճաբոն։

Երկաթուղիի գիծերը Ճաբոնի մէջ

Ճաբոնական կառավարութիւնը, ինչպէս յայտնի է, հետամուտ է իր հաշոյն գնել երկրին մէջ եղած երկաթուղիի բոլոր գիծերը՝ որոնք զանազան ընկերութեանց կը պատկանին։ Այս մասին Եօքոհամայէն կը հեռագրուի թէ կառավարութիւնը այս խնդիրը վերստին ձեռք առած է։ Ինչպէս կը հաւաստուի, Նախարարապետը համաձայն է, մանաւանդ ռազմագիտական տեսակէտներով, երկաթուղիի գիծերը կառավարապատկան դարձնելուն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Սոֆիայէն կը հեռագրուի թէ Սոպարնիյէն իր վերջին նիստին մէջ, տակաւին չլուծուած, որոշեց Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ միջեւ եղած առժամանակեայ առեւտրական պայմանագրութիւնը տարուան մը համար եւս երկարել։

ՍՊԱՆԻԱ

Պարսելոնայէն եւ Մատրիտէն հասած զանազան հեռագիրներ կը յայտնեն թէ ընդհանուր կացութիւնը սկսած է վերստին մտահոգութիւն պատճառել եւ թէ նոյն իսկ անկարգութիւններ տեղի ունեցած են։ Տեղական իշխանութիւնները կ'աշխատին տիրող անպատուոյ կացութեան առաջը առնելու համար։ Արդէն ընդհանուր կերպով կարելի եղած է անկարգութեանց առաջը առնել։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Հռոմէն Նացիոնալ Զայթունկի թղթակիցը իր թերթին կը հեռագրէ թէ Ռուսիոյ, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ համաձայնութեան մը մասին երբեք որ եւ է խօսք մը տեղի չունեցած է։

=Տէյլի Նիւզի Բեթերսպուրկի թղթակիցը իր թերթին կը դրէ թէ Իտալիոյ՝ Ֆրանսայի հետ մշակած լաւագոյն յարաբերութիւնները, երբեք Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ հետ իր բանակցութեանց արգելք չեն կարող ըլլալ, եւ թէ երբեակ զինակակցութիւնը կրնանք արդէն վերանորոգուած նկատել։ Երբեակ զինակակցութեան պայմանագրութեան յօդուածները շատ աննշան փոփոխութիւն մը միայն կրած են։ Բայց կարեւոր փոփոխութիւններ տեղի պիտի ունենան երեք վեհապետներու միջեւ մասնաւոր համաձայնութեամբ մը միայն, բան մը որ նախ հերքուեցաւ, եւ որուն վրայ այսօր նորէն կը խօսուի։ Այդ փոփոխութիւնները գլխաւորաբար նպատակ ունին Ֆրանսայի զէմ գործածուած թշնամական լեզուի մը հետքերը ջնջել։

ԳԵՐՄԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ԼԵՀԵՐԸ

Միջոցներ Լեհերուն դէմ

Վրէչընէն կը հեռագրուի թէ տեղւոյն ոստիկանութիւնը լուսանկարիչ եւ գրավաճառ լեհի մը տունը խուզարկութիւն կատարելով 15 հազար հատ թղթատարական քարտ գտաւ Վրէչընէն առնուած պատկերներով, զոր ամբողջովին գրաւեց։

=Կէլզընքիրխընի մէջ որոշուած լեհերու գումարում մը, հաղիւ թէ սկսած, ոստիկանութեան կողմէ փակուեցաւ, որովհետեւ ատենապետը լեհերէն լեզուն կը գործածէր։

=Պերլինի մէջ, «Լեհերու ձայներ» անուանով գիրք մը հրատարակուած է, որ հաւաքածոյ մըն է լեհական թերթերէ քաղուած զանազան գրութիւններու։ Այս գիրքը հրատարակուած է Ռայխսթակին եւ բրուսիական խորհրդարանին բացման առթիւ ծագելիք լեհական խնդրի վիճաբանութեանց ատեն, զայն ի նպաստ լեհերուն ծառայեցնելու համար։

ՀԱՄԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Մեքսիքոյէն կը հեռագրուի թէ համամերիկեան համաժողովի մէջ յանձնման խնդրին վրայ բանակցութիւններ կատարուած միջոցին, այդ մասին Հայիդիի եւ Էքուադորի ներկայացուցիչներուն առաջարկը ընդունուեցաւ, որով ծայրայեղական ոճրագործութիւնները իբր քաղաքական յանցանք պիտի նկատուին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Պոէրական յարձակում մը

Բրեթորիայէն կը հեռագրուի թէ Սքոթս Կրէյի մարզոյ ջոկատ մը Պրուկսբուրդէն Պրոնքհորսդորբուրդ գացած ատեն Պոէրներէն յարձակում կրեց եւ ունեցաւ 6 մեռեալ եւ 13 վիրաւոր։ Երկու ժամ տեւող կռուէ մը վերջ Պոէրները ետ քաշուեցան քանի մը հոգիի կորուստով։

Բժիշկները Թրանսվալի մէջ

Բրեթորիայի մէջ յայտարարութիւն մը տեղի ունեցաւ, որ բժիշկներու Թրանսվալ մուտքը արգելող գիւրութիւններ կուտայ եւ յօդուած մը կը բովանդակէ, որուն համեմատ կ'արգիլէ օտար երկիրէ վկայական ունեցող բժիշկներու վաւերագիրներ տալ, եթէ այն երկրին օրէնքները ուրկէ խնդրոյ առարկայ եղած բժշկական վկայականը ստացուած է, անդլ. բժշկական վկայագիրները ընդունելի չեն դատեր։

Պոէրներուն ի նպաստ

Բիլվլէյնտէն (Մ.—Նահանգներ) կը հեռագրուի թէ նախագահական երբեմնի թեկնածու Պրայրն, հաւաքման՝ մը մէջ ի նպաստ Պոէրներուն ատենաբանութիւն մը ըրաւ, ըսելով թէ պատերազմի ահագին ծախքերը Անգլիոյ դաս մը եղան, որ շուտով չպիտի մոռցուի։ Պրայրն ի վեր կը հանէր Պոէրներուն յատկութիւնները եւ խորհուրդ կուտար անոնց, կռիւը շարունակելու։ Պայրն ամօթ կը համարէր Մ.—Նահանգներու կառավարութեան, որ Պոէրներուն համակիր ցոյց՝ մը չէ ըրած ցարդ։

Ցուցահանդես Բարեյուսոյ մէջ

Բարեյուսոյ գաղթավայրէն կը հեռագրուի թէ, 1903ին այն տեղ ցուցահանդէս մը պիտի սարքուի, որուն գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ առեւտրական յառաջդիմութեան ստարիլ։ Ցուցահանդէսի կազմակերպութեան կարգադրութիւնները տեղի պիտի ունենան Անգլիոյ մէջ, առանց գաղթավայրի օժանդակութեան վրայ հաչուելու։

Հերքում մը

Լորտ Քիչնէր հեռագրաւ կը հերքէ այն լուրը թէ երկու լրատար Անգլիացի սպաներ Պոէրներուն կողմէ վատաբար հրացանի բռնուած ըլլան։

Անգլիական կորուստներ

Անգլիական պատերազմական նախարարութեան հրատարակած կորուստներու վերջին ցուցակէն կը տեսնուի թէ վերքերէ եւ հիւանդութիւններէ մեռած են 19 հոգի։ Դեկտեմբեր 30ին Կրոսֆոնդէյնի ճակատամարտի պատուն Անգլիացիները ունեցած են 6 մեռեալ եւ 13 վիրաւոր։ Նմանապէս դեկտ. 30ին Թապանչուի մօտերը ունեցած են 3 մեռեալ եւ 5 վիրաւոր, իսկ Ցոնսբանսարիֆդի մէջ 1 մեռեալ եւ 7 վիրաւոր։ Ասոնցմէ զատ զանազան պզտիկ ճակատամարտներու մէջ Անգլիացիները ունեցած են 9 վիրաւորներ եւ 23 հոգի ալ վատնդաւոր կերպով հիւանդացած։

Կարդա՛ Տոքթ. Հաթօճեանի աղգր Հորդորդ երեսը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Բումէլիի Գաղասկէրութեան ատիճան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանին Գ. աղօթասաց Հաճի Հասան Հիլմի էֆէնտիի։

Անատօլուի գաղասկէրութեան ատիճան՝ Թէսդրդաթը Շերիյէ Ժողովին անդամ Սրգոի էֆ.ի։

Ուլայի Ա. ատիճան՝ Վերաքննիչ Ատեանի անդամ Հիլմի պէյի։

Սալիոէի ատիճան՝ Կայս. Պալատան ծածկագրութեանց քարտուղար Մէհմէտ Էսատ պէյի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Դ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. Պալատան ծածկագրութեանց քարտուղար Մէհմէտ Էսատ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ. — Մաքսային վերատեսչութեան քննիչութեան կոչուեցաւ Պոլսոյ շրջականերու մաքսային տեսչութեան դիւանէն Մէհմէտ Ֆախրի պէյի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Թուրք եւհելլէն առեւտրական դաշնագրի բանակցութիւնները՝ որք յունական Մենդեան առթիւ առժամապէս դադրեցուցած էին, վերսկսան։ Օսմ. կառավարութիւնը այդ բանակցութեանց շուտով ելքի մը յանգելուն համար՝ մեծ պատրաստակամութիւն ցոյց տուած է։ Աթէնքի թերթերը կը յայտարարեն թէ Օսմ. կառավարութեան այս բարեացակամ տրամադրութիւնը մեծ ուրախութիւն պատճառած է Հելլէններուն։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ՆՈՒԷՐ.— Գերմանիոյ Վիլհէլմ կայսրը Վեհ. Սուլթանին նուիրած է գեղեցիկ ալպոմ մը, որ կը պարունակէ Իշխան Ատալպերթի եւ իր գտնուած Շարլոթ մարտանաւուն սպայից լուսանկարները։

ԱՊԱԿԻԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.— Ակից առաջ գրած էինք արդէն թէ Երմտական պաշտօնատան Հաչուակալութեան դիւանի օգնական-տնօրէն Եւսուբ Զրյաէտտին էֆ. Ձեռնհաս պաշտօնատան խնդրագիր մը մատուցանելով՝ Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ ապակիի եւ հայելիի գործարաններ հիմնելու մենաշնորհ խնդրած էր։ Հանր. շինութիւնոց նախարարութիւնը այս մասին պատրաստած պայմանագիրը եւ տեղեկագիրը մատուցած է Բ. Դրան։

ՄԱՀՃԱԲԱՐՁ վակոններու, բաժնետարց ընդհ. ժողովը անցեալ Բ. օր տեղի ունեցաւ Պրիւքլի մէջ։ Վարչական ժողովոյ առաջարկները ժողովին կողմէ ընդունուեցան։ Իսկ ժողովին ներկայացուած քանի մը խնդիրներ եւս Պոլսոյ մէջ սեղանաւորական գործերով զբաղողներու կողմէ կարեւոր դատուելով՝ որոշուեցաւ ըստ այնմ գործադրել։ Ցայտնի է թէ մահճաբարձ վակոններու ընկերութիւնը կազմուած է յիսուն միլիոն ֆր. դրամագլխով։ Վարչական խորհուրդը առաջարկած է որ 500 ֆր. արժէք ունեցող բաժնեթուղթերու գինը 350 ֆր.ի իջեցուի, որով դրամագլուխն ալ այս կերպով 35 միլիոնի կը վերածուի։ Այս 350 միլիոնին համար հրապարակ հանուելիք նոր բաժնեթուղթերը պիտի փոխանակուին հիներուն հետ, որոնցմէ հինգ հատ տալ պէտք պիտի ըլլայ նորերէն հատ մը առնելու համար։ Այս փոփոխութենէն վերջ՝ իւրաքանչիւրը 250 ֆր.նոց առանձնաշնորհեալ 60000 նոր պարտաթուղթեր պիտի հրապարակ հանուի, որով ընկերութեան դրամագլուխը դարձեալ 50 միլիոնի պիտի բարձրացած ըլլայ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանը երէկ առտու ընկերակցութեամբ դեսպանատան Ա. թարգման Պ. Նաումի, արտաքին գործոց նախարարին ապարանքը երթալով վեսակցութիւն մը ունեցաւ։

ՏԷՐՔՈՍԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Տէրքոսի Ջուրի ընկերութիւնը՝ իր յանձնառութեան տեսրին տրամադրութեան համաձայն՝ պարտաւոր է մայրաքաղաքիս բոլոր զինուորական հատատութեանց եւ ոստիկանական կայաններու ջուր հայթայթել։ Սպարապետութիւնը՝ նկատելով որ Շէհիր-Իմինիի ոստիկան-զինուորաց պահակատունը՝ որուն մօտերը ոչ աղբիւր եւ ոչ ալ Տէրքոսի ջուր կը գտնուի, մեծ նեղութիւն կը զգայ ջուրի պակասութենէն, գրած է Ոստիկանական նախարարութեան այս մասին հոգ տանիլ։ Այս վերջինն ալ խնդիրը յանձնած է Քաղաքապետութեան նկատմամբ։

ՆԵՐՔԻՆ ԳԱՐԴ-ԲՈՍՊԱՆԵՐԸ.— Հեռագր. եւ Թղթատար. վերատեսչութիւնը

նկատելով որ Պայրամի առթիւ չնորհաւորական բարեմաղթութեանց համար՝ մայրաքաղաքիս մէջ մեծաքանակ քարտ-բոստալ սպառելու վրայ է, անոնցմէ մեծ քանակութեամբ ղրկած է մայրաքաղաքիս բոլոր թղթատարական մասնաճիւղերուն։ Բաց ատի իւրաքանչիւր նամակատան ցուցիչ յանձնուած է նաեւ պէտք եղած քանակութեամբ քարտ—բոստալ՝ այնպէս որ ուզողը անոնցմէ գնելով՝ կրնայ անմիջապէս գրել եւ վերադարձնել միւնոյն ցուցիչին, եւ կամ ամենամօտ թղթատան մասնաճիւղին յանձնել։

ՈՍԿՈՐԱՆՈՑ.— Կայս. Իրատէ մը կ'արտօնէ որ Պիւրհանիյէի յոյն գերեզմանատան մէջ տասը կանգուն երկայնութեամբ, վեց կանգուն լայնութեամբ եւ հինգ կանգուն բարձրութեամբ ոսկորանոց մը կառուցուի՝ որ երկու պաստուհան եւ մէկ դուռ ունենայ՝ ըստ տրամադրութեան չէնքերու կանոնագրին։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ վաղը Պայրամի առթիւ ժամը եօթնէն մինչեւ ութ՝ պաշտօնական ընդունելութիւն մը պիտի կատարուի։

ԳԱԼԹԻՄՈՒՆԻԻ նահանգին մէջ ծագած սիֆիլիսին առջեւը առնելու համար կառուցուած հիւանդանոցներու թիւը հետզհետէ շատնալ սկսած է՝ չնորհիւ եղած ջանքերուն։ Այդ հիւանդանոցներու յատուկ պաշտօնեաները եւս կարգելու հրաման տրուած է նահանգին կուսակալին։

ԱՊՕՐԷՆ ԱՄՈՒԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Նազիլիի պատժադատ ատեանը Օսմ. հողէն արտաքսման դատապարտեց պարսկահրպատակ Հասան անուն անձը՝ որ ապօրէն կերպով ամուսնացած էր Օսմ. հպատակ Ֆաթմա անուն խափիկուհիին հետ։

ՄԱՐՍԻԼԻՈՑ Օսմ. հիւպատոսարանը գողեր մտեր են թէեւ, բայց գրամարկղը չկրնալով խորտակել՝ քանի մը մաներ մուներ առարկաներ վերցնելով գոհ եղեր են։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ, երեկոյեան ժամը 9ին միջոցները Ադ-Սէրայի մէջ հրդեհ ծագեցաւ, բայց հասած անմիջական օգնութեանց չնորհիւ կարելի եղաւ անմիջապէս մարել։ Կ'ըսուի թէ հրդեհը առաջ եկեր է կրակարանէն ցայտող կայծերէն։

ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆԻ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ ՍԷԼՍԱՆԻԿի ՄԷՋ.— Սէլանիկի մէջ եգիպտացորենի վրայ եղած առեւտուրը միեւնոյն ընթացքով կը շարունակէ։ Վերջին օրերու մէջ նոր բարձրացումներ եւս կրեց։ Սէլանիկի վաճառականք կը յայտարարեն թէ շատ ժամանակէ ի վեր Սէլանիկի մէջ եգիպտացորենի այսչափ առատ բերք, այսչափ լաւ գին եւ այս ատիճանի ընդարձակ գործառնութիւն չէր տեսնուած։ Այն գիւղացիք՝ որոնք իրենց պարէնին համար եգիպտացորեն կը պահէին, զանոնք եւս կը ծախեն, այսինքն ժողովրդային բացատրութեամբ՝ «Իրենց բերներուն հացը» կտրելով նախամեծար կը համարին ցորենի հաց ուտել, որովհետեւ այս վերջինը եգիպտացորենէն աւելի ոժան է։ Եգիպտացորենի մեծաքանակ արտածումը կ'ըլլայ Քոսովայի նահանգէն։

ՑՈՑՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ. — Եանեայի մէջ նորաշէն յունական Զոսիմեան վարժարանին շինութիւնը բաւական յառաջացած են։ Այս նպատակաւ Աթէնքի մէջ 11,000 տրախմի հանգանակուած է արդէն։

ԻԶՄԻՐԻ պարտիզպանները մեծ մատանջութեան մէջ են օդերու ներկայ գաղջ ընթացքին պատճառաւ։ Սալորենիները, նշենիները եւ դեռ ուրիշ մէկ քանի պտղատու ծառեր սկսած են բողբոջիլ եւ ծաղկիլ, այնպէս որ եթէ օդերու յանկարծական փոփոխութիւն մը պատահի, այս տարուան պտուղները բոլորովին պիտի չքանան։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Պուլկարիոյ իշխանին մայրը՝ իշխանուհի Քլէմանտին Ծննդեան տօներուն առթիւ աղքատաց բաշխուելու համար՝ Սոֆիայի թաղապետութեան 500 ֆր. ղրկած է։

—Սոֆիայի ռուսական ընդհ. հիւպատոս Գ. Պահմէթիէֆ՝ մօտերս ուրիշ պաշտօնի մը պիտի կոչուի։

—Տուպնիցա գաւառակին ծխախոտի մշակները տեսնելով որ Սոպրանիէն մերժած է վաւերացնել ծխախոտը մենաշնորհի վերածելու առաջարկը՝ իրենց ունեցած ամբողջ ծխախոտը վաճառական՝ ներու ծախեր են՝ քիլոն 1, 75 ֆր.էն։

—Վերջերս հրատարակուած վիճակագրէ մը կ'երեւի որ՝ 1901 ին Պուլկարիոյ արտածութեանց գումարը հասած է 74860593 ֆր.ի և ներածութիւնը64,719,590 ֆրանքի։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ՈՃԻՐԸ.— Մեր նախորդ օրուան թիւով պատմած էինք արդէն թէ Սէլանիկի մէջ սիրային ոճիր մը գործուած էր։ Այդ մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը գտնենք Սէլանիկի թերթերուն մէջ.

Անցեալ Շբ. առաւօտ Սէլանիկի Վարտար դրան դուրսը եւ Իսկիւպի կայարանին մօտերը՝ երեսի վրայ եւ արեան լճակի մը մէջ պառկած էր բոլորովին մերկ դիակ մը։ Ոստիկանութիւնը՝ տեսնելով որ դիակը ուրիշ տեղէ մը փոխադրուած է հոն՝ ըստ որում արեան բիծերը որոշապէս ցոյն կուտային հետքերը՝ յաջողեցաւ գրտնել ոճիրը գործուած բուն տեղը՝ որ Սէլանիկի հրէական աղջկանց վարժարանին ետեւը գտնուած տուն մըն է, ուր կը բնակի Իսաք Եաքօ անուն հրեայ մը՝ իր պառաւ մօր եւ տասնեւութամեայ քրոջ հետ։

Ոստիկանութիւնը տան մէջ միայն պառաւը գտնելով զայն ձերբակալեց՝ որ ոճիրը կատարելապէս խոստովանեցաւ։ Սպանեալ Ավրամ Կաթինօ՝ որ քսանչինգ տարեկան էր՝ Իսաք Եաքոյի քրոջ հետ սիրային ապօրէն յարաբերութեան մը մէջ գտնուելով՝ մերթ ընդ մերթ գաղտագողի այս տունը կուգան եղեր միասին։ Անցեալ Շբ. օր եւս՝ երբ ըստ սովորութեան հոն եկած էին՝ Իսաք Եաքօ իր մօրը հետ հոն երթալով Կաթինոյի վրայ յարձակեր եւ զայն չարաչար սպաններ են։ Յետոյ մայրն ու աղջայ՝ դիակը քաշկռտելով՝ բերեր նետեր են գտնուած տեղը։ Իսաք Եաքօ՝ ոճիրը գործելէն վերջ՝ իր քրոջ հետ խոյս տուեր է՝ թողլով մայրը որ նոյն տեղը արեան բիծերը եւ հետքերը մաքրէ, որ այդ միջոցին կը ձերբակալուի։ Եաքօ եւս ձերբակալուած է։ Այս ոճիր պատուոյ պաշտպանութեան համար գործուած չկրնար նկատուիլ, քանի որ մայր եւ որդի կատարելապէս ծանօթ էին իրողութեան եւ կը մարսէին աղջկան այդ ապօրէն յարաբերութիւնները, մանաւանդ որ այս վերջինը արդէն շատ թեթեւաբարոյ մէկն է եղեր։

ՀԵԼԼԷՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ. — Աթէնքէ կ'իմացուն են թէ Ծննդեան տօներէն վերջ՝ հելլենական նաւաբաժին մը Աղեքսանդրիա պիտի այցելէ, ուսկից վերադարձին պիտի հանդիպի նաեւ Եաֆա։

ԹԷՀԵԱՆԻ Օսմ. ամառնային եւ ձմեռնային գեսպանատունները նորոգելու համար հարկ դատուած 150 ոսկին՝ Կայս. հրամանաւ պիտի հատուցուի արտաքին գործոց պաշտօնատան մասնաւոր վարկէն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ յունական վարժարաններու իրաւունքները ոտնակոխ չըլլալու համար Ֆէրտինանտ իշխան խոստացած է այս նպատակաւ պատրաստած մէկ տեղեկագիրը ներկայացնել Սոպրանիէի։

ՊԱԼԱԹի պուլկարական եկեղեցիին տօնախմբութեան առթիւ՝ երէկ նոյն եկեղեցիին մէջ պատարագեց Պուլկարաց Էկզարքը։ Արարողութեան ներկայ էին՝ Պուլկարիոյ գործակատարը եւ միւս պաշտօնեաները, ինչպէս նաեւ մայրաքաղաքիս Պուլկար գաղթականութեան երեւելիները։

ԽԱԲԵՒԱՑՈՒԹԻՒՆ. — Սպասաւորի հագուստ հագած անծանօթ անձ մը՝ երէկ Հօճա-Փաշա բանջարավաճառէ մը երկու տուփ պահածոյ առնելէն վերջ՝ նոյն խանութի մէկ կողմը մսավաճառութիւն բնութին մէկ կողմը մսավաճառութիւն բնող Հաֆրզմէհմէտ էֆ.է ալ օխա մը միս առնելով կը յանձնարարէ անոր որ ամենքը մէկ իր աչկերտին տայ՝ 90 ղ. ալ միասին՝ որպէսզի միասին տուն երթալով հոն անոր Օսմ. ոսկի մը յանձնէ։ Աչկերտը եւ անծանօթը երբ Սօղոլ-Չէշմէի Զէյնէպ-Սուլթան մզկիթին առջեւ կը հասնին՝ խարեբան աչկերտին դառնալով, «Մեր ապարանքը հոս է, սակը եւ ձեռքիններդ տուր որ ոսկին բերեմ» կ'ըսէ եւ մզկիթին մէկ դրունէն մտնելով միւսէն դուրս կ'ելլէ։ Խեղճ տղան անձրեւին տակ ժամ մը սպասելէն վերջ՝ ետ դառնալով իրողութիւնը կը պատմէ իր վարպետին։

ՍԷԼԱՆԻԿի ԲԱՐԱՔԻՆԵՐԸ.— Սէլանիկի վաճառականք գանգատած են թէ քաղաքին քարափները, որ մասամբ վաճառականութեան առջեւ բացուած էին, փոխանակ օգուտի աւելի վնաս կը պատճառեն։ Վաճառականներու գանգատէն վրայ կուսակալ փաշան խնդիրը մանրազնին կերպով քննել ձեռնարկած է։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ երէկ գիշեր հացկերոյթ մը տրուեցաւ՝ դեսպան մարքիզ Մալասբինայի կողմէ։

ՑԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ. — Պէօյուքէրէյի Հայ-Հռոմէականներու մուխթար Օննիկ էֆ. Թիրիթեան, երէկ Հայ-Հռոմէականաց պատրիարքին անուան ծխախմբութեան առթիւ չնորհաւորական այցելութիւն տալէն վերջ՝ Ֆէրիտիէի մէջ յանկարծամահ եղաւ։

Տես Դ. երես Տոքթ. Ց. Ոսկեանի աղղը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բազմաթիւ ընթերցողներ կը հարցնեն մեզ թէ ինչ եղան Կիրակնօրեայ Մանկավարժական դասախօսութիւնները։ Այդ դասախօսութիւնները, ինչպէս յայտնի է, այս տարի երկու մասի բաժնուեցան, որոնցմէ առաջին շարք մը տրուեցաւ ամրան մէջ, եւ Ուսումն. Խորհուրդը միւս մասն ալ տալ խոստացաւ սեպտեմբերին։ Արդ, երեք ամիս անցած է սեպտեմբերէն ի վեր, եւ քիչ ատենէն չորրորդ ամիս մը պիտի մտնենք, ու տակաւին ձայնը ձուն չկայ մանկավարժական դասախօսութիւններուն։

Չենք գիտեր թէ ինչ պատասխան տանք մեր ընթերցողներուն։ Դասախօսութիւնները պիտի չարունակուին թէ ոչ։ Պատասխանը, աւելորդ է ըսել որ Ուսումն. Խորհուրդը միայն կրնայ տալ։ Կ'ըսեն թէ Ուսումն. Խորհուրդը, այդ դասախօսութեանց մասին Վարչութեան կողմէ եղած կարգ մը աւելի կամ նուազ իրաւացի առարկութիւններուն համար,—առարկութիւններ՝ որոնց սակայն համակերպեցաւ անցեալ ամառ,—քէն ըրած է եւ որոշած է վերջնապէս դադրեցնել դասախօսութիւնները։

Եթէ իրաւ է ասիկա, կարծենք պէտք չկայ ըսելու որ մեծ յուսահատութեան պիտի մատնէ մեր կարգ մը ուսուցիչները՝ որոնք իրենց ճարտասանական վարժութեանց փորձերը կ'ընէին Բերայի արհեստանոցին մէջ, դասախօսութիւններ տալու պատրուակին տակ, եւ քնացող ուրոյրանջող ուսուցիչներու, ինչպէս նաեւ ուսուցչուհիներու հանդէպ։ Ուրիշներ ալ կ'ըսեն թէ Ուսումն. Խորհուրդը հիմայ ամբողջովին ինքզինքը նուիրած է Մանկապարտիզպանուհիներ հասցնելու համար կատարուելիք դասախօսութեանց, որոնք, ինչպէս կը հաւատան, յառաջիկայն պիտի սկսին դարձեալ Բերայի Արհեստանոցին մէջ։

Ցայտնի չէ թէ ո՞րն է այս երկու ենթադրութիւններէն ճիշդը։ Եթէ առաջին ենթադրութիւնն է, ան ատեն ա՛լ ուրիշ բան չի մնար մեղի ընելիք, եթէ ոչ կուշտ հոգւոյ մը կարդալ մանկավարժական դասախօսութեանց վրայ, քանի որ լուսանցիներու կարգը անցած պիտի ըլլան այդպէսով։

Իսկ եթէ երեք ճիշդը երկրորդ ենթադրութիւնն է, ան ատեն վախու բան մը չկայ։ Ուսումն. Խորհուրդը որչափ ալ ոգեւորութեամբ ու եռանդով փարած ըլլայ մանկապարտիզպանուհիներ հասցնելու գաղափարին, որ մը չէ օր մը պիտի վերադառնայ նորէն մանկավարժական դասախօսութեանց։ Զէ՞ մի որ հին սէրերը չեն մոռցուիր . . . ։

×

Երուսաղէմի լուսարարապետ Խապաեան Սահակ Սրբազան, որ Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան պատրիարքական գործադիր պատուիրակի պաշտօնը այնչափ գնահատելի կերպով մը ի գլուխ հանելէ վերջ Երուսաղէմ կը վերադառնայ, անցեալ հինգշաբթի Պէրութ հասեր եւ դիմաւորուեր է տեղւոյն Հոգեւոր Տեսուչ Խապաեան Ներսէս վարդապետի կողմէ։ Տ. Սահակ Սրբազան յաջորդ կիրակին պատարագեր է Պէրութի Ս. Նշան վանքին մէջ։

×

Ազգ. Պատրիարքարանի պաշտօնէից խնայողական մտուկին դրամովը, առաջին անգամ ըլլալով, իւրաքանչիւրը 266 ֆրանքնոց երեք հատ Քրէտիի Ֆոնսիէ Էժիրսիէնի պարտաթուղթ գնուեր է։ Ե՞րբ արդեօք պիտի արձանագրենք ուսուցչաց օգնութեան Սնտուկին անունով եղած նմանօրինակ գնում մը։

×

Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ մեզ թէ, «Սէլանիկ բնակող Այրի Տիկին Ազնիւ Շիշմանեան, փափաքելով իր վաղամեռիկ որդւոյն, Հրանտ Շիշմանեանի յիշատակը անմոռացնել, Հաստատութեան Հիւանդարանի բաժնին մէջ անոր անուամբ մնայուն մահճակալ մը հաստատելու համար 100 Օսմ. ոսկի նուիրած է ձեռամբ Բ. էֆ. Իւթիւճեանի»։

Յիշեալ բարեսէր Տիկինը, ասկէ առաջ ալ, միեւնոյն նպատակով 25 Օսմ. ոսկի նուիրած էր Կարնոյ երկրաչարժին արկածեալներուն։

×

Բանիկեան Լեւոն էֆ. որ ասկէ առաջ հրաժարած էր Ս. Յակոբայ որբանոցին Խնամակալութեան անդամակցութենէն, այս անգամ, Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան հրաւէրին վրայ, եւս առեր է իր հրաժարականը։

×

Սամսունի նորընտիր Առաջնորդ Յակոբ Աշոտ եպիսկ. հասեր է իր պաշտօնատեղին, ուր արժանաւոր ընդունելութիւն մը ըրեր են իրեն։

×

Պատրիարքարանէն ղրկուեցան Եւդոկիոյ կրօնական եւ քաղաքական ժողովներուն, ինչպէս նաեւ Եդեսիոյ առաջնորդին հաստատութեան կոնդակները։

×

Խարբերդի Պատրիարքական փոխանորդ Եղնիկ վարդապետ Գարիթաքեանի, Պատրիարքարանէն հրահանգ տրուեցաւ ձեռնարկել տեղւոյն Գաւառ. ժողովին վերակազմութեան։

×

Կարնոյ Առաջնորդ Զաւէն Ծ. վարդապետի պաշտօնը վաւերացնող Կայս. Պերատը յանձնուած է Ազգ. Պատրիարքարանի, եւ յառաջիկայ թղթատարով պիտի ղրկուի Կարին։

×

Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ս. Յակոբայ որբանոցին համար, տարրական, միջին եւ բարձրագոյն դասընթացքներու յարմար, կարող, փորձառու եւ Ուսումն. Խորհուրդէն ալ վկայեալ երեք դաստիարակ-ուսուցիչներու պէտք կայ։ Փափաքողները կրնան Ս. Յակոբայ Որբանոցը ներկայանալ, վկայական ի ձեռին։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

Բերա, 28 Դեկտ. 1901

Խմբագիր Տէր,

Կուգամ խնդրել ձեր յարգութենէն, որպէս զի հաճիք հետեւեալ երկտողիս տեղ մը տալ ձեր թերթին մէջ, որուն համար կը փութամ ջերմ չնորհակալիքս յայտնել։

Ազգ. Հիւանդանոցի 1902ի ընդարձակ օրացոյցին մէջ գրուելու համար երկու եկեղեցական երգեցողութիւններ ներկայացուցած էի ժամանակին Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան, որ գնահատելով ընդունած էր զանոնք եւ փոխարէնն ալ ինձի վճարած։

Այսօր զարմանքով կը տեսնեմ թէ Օրացոյցին մէջ հրատարակուած երգեցողութիւնները հոգաբարձութեան ներկայացուցածներս են, սակայն ուրիշի մը Մէհտէրեանի ստորագրութեամբ։ Այս իրողութեան ցարդ չեմ կրցած որ եւ է բացատրութիւն մը տալ։ Այս իրողութեան մասին նոյն ինքը Մէհտէրեան կարող պիտի ըլլա՞յ զիս լուսաբանել։

Զերդ Յարգանօք
ՌՈՒԲԷՆ ՃԻՎԱՆԵԱՆ

ՊԱՅՐԱՄԻ առաջին օրը (վաղը) Դալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի մնայ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՆՑՍՕՐՈՒԱՆ

ՄԱՏՐԻՏ, 9 յունվար.—Սպանիոյ Ալֆոնս Թագաւորին դահակալութեան հանդիսին ներկայ գտնուելու համար Վիլհէլմ կայսրը իր կողմէ ներկայացուցիչ կարգած է իր որդին՝ Իչխան Ալպէրթ Ֆոն Բրիւսը։ Իտալիոյ Վիգթոր Էմմանուէլ Թագաւորին կողմէ ներկայ պիտի գտնուի Ճենովայի դուքսը։

ՊԵՐԼԻՆ.—Լանտստաքի գիւանը վերընտրուեցաւ ծափերու մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Բրեգորիայի պօէրական աղբիւրներէ հասած հեռագիրներ կը հաւատան թէ զօրավար Տէվէթ կ'սպառնայ Նաթալ արշաւել։

—Փոլոնէ հասած հեռագրեր կ'իմացնեն թէ Բոլոմպիացիք գրաւեր են Սանդանտոր նահանգը։

ԲԱՐԻԶ.—Մեքսիկոյէ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ համամերիկեան Համաժողովին մասնակցող օտար պետութեանց ներկայացուցիչները ընդունեցին իրարու մէջեւ արտաքսման պայմանագիր մը կնքելու առաջարկութիւնը։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Ուաշինկթընի Ֆրանսական դեսպանին կողմէ նախագահ Ռուզվէլթի ներկայացուած առաջարկը Համաժողովին կողմէ պիտի քննուի։ Այս առաջարկութեամբ Բանամայի Ֆրանսական ընկերութիւնը իր բոլոր իրաւունքները Մ. Նահանգներու կը ծախէ 40 միլիոն տոլարի փոխարէն։

ՊԵՐԼԻՆ.—Խորհրդարանը իրեն Ա. ատենապետ վերընտրեց Պ. Քէօմբրը։ Ելմտական նախարարը ներկայացուց 1902ի ելմտացոյցը։ Հասոյթներն ու ծախքերը հաւասարակշռուած են, ու կը հասնին իւրաքանչիւրը 2,614,167,144 մարքի։ Ելմտական նախարարը հաստատեց թէ ելմտացոյցին կացութիւնը, հակառակ այդ հաւասարակշռութեան, լաւ պայմաններու մէջ չի գտնուիր։

ԲԷՌԵՐՍՊՈՒՐԳ. — Զարը ընդունեց Վիլհէլմ կայսեր թիկնապահներէն հարիւրապետ Իւզտէնը, որ Ն. Վեհափառութեան ներկայացուց Վիլհէլմ կայսեր մէկ ինքնագիր նամակը, ինչպէս նաեւ Ծննդեան չնորհաւորութիւնները։

ՆԱԲՈԼԻ. — Այսօր պիտի վերցուէին հանգուցեալ Պ. Քրիսպիի բնակարանին կնիքները, բայց հանգուցեալին կտակագրաւոր ներկայացուցչին Տամիանիի, կառավարութեան ներկայացուցչին եւ հանգուցեալին ժառանգորդներուն միջեւ անհամաձայնութիւններ ծագելուն, տեղեկագիր մը պատրաստուեցաւ։ Խնդիրը դատարանի պիտի իյնայ։

ԾԱՂԻԿի ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐԸ.— Կարնոյ մեր գործակալն է Մամիկոն էֆ. Վարժապետեան։

Պարտիզակի մեր գործակալն է Երուանդ էֆ. Փափազեան։

Տեսաք ԿԱՄԳՐԻՆԻՍ գարեջրատան Գրդ երեսի ազդարարութիւնը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 27 Դեկտ.			
Օսմ.Քան. Սեռի Դ. Օ.Ո.	27	18	1/2
Ամէնէն բարձր գին »	27	21	1/2
» վար գին »	27	18	1/2
Այվիզ »	—	—	—
Բուամլի երկաթղ. ֆր.	107	37	1/2
Ամէնէն բարձր գին »	108	25	—
» վար գին »	107	37	1/2
Թրանսվալ »	103		—
Ամէնէն բարձր գին »	103	—	—
—			
8 օրուան Քոնսոլիտ	285	—	—
8 » Երկաթուղի	2	50	—
ԲԱՅՈՒՄ, 28 Դեկտ.			
Օսմ. Քան.Սեռի Դ, Օ.Ո.	27	17	1/2
» ժամ 5ին «	27	18	—
Բուամ. երկաթուղի ֆր.	107	37	1/2
» » ժամ 5ին »	107	37	1/2
—			
Թապաղ Թիւրք Ռէժի	13	50	—
Սիկարէթ, Սեռի A	0	93	—
» » B	0	54	—
Պանգ տը Մէթելին	8	30	—
Ագոթոն տէ Թրամուէյ	5	60	—

Ժուիսանս	1	40	—
Սոսիէթէ տ'Ամբրանս	3	55	—
Դրէտի ժէնէրալ	0	10	—
Սօս. Օթ. տը ֆիլ է տէֆ	1	40	—
Ագոթոն Գոմմէրսիալ	0	8	—
Թոպագօ Գօրրօրէշն	0	1	09
Անթրբրիզ ժէնէրալ	0	2	—
5% Հելլէնիք 1888	196	—	—
Պանգ Նասիոն. Յուն.	401	—	—
Լօրիւմ	49	50	—
Թրանսվալ	104	—	—
Պոլսոյ Քարափի Ընկ.	477	—	—
Տէրբօզի Ջրի Ընկ.	248	—	—
Թրամվէյի Ընկ.	482	—	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիք.	265	—	—
Անատօլու Երկաթ.	09	95	—
—			
ՓՈՒԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	109	25	—
» » » չէք	110	—	3/4
Բարիզ » »	22	85	—
» » » չէք	22	75	—
Պերլին անտոկոս չէք	18	42	—
Գուրոն Աւստրիական	—	—	—
—			

ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ			
Անգլ. ոսկի	110	05	—
20 ֆրանգնոց	87	28	—
20 մարքնոց	107	20	—
Բոլ էմբէրիալ	90	20	—
Քրիմից	51	08	—
Մէճիտիէ արծաթ	108	03	—
Մէճիտիէ քառորդ	106	20	—
Մէճիտիէ մանրուք	102	20	—
Պեշլիք	102	30	—
Մէթալիք	98	—	—
Ռուպի արծաթ	68	20	—
Շիլին	108	20	—
Ֆր. արծթ. ֆրնս.	87	10	—
» » ռումինկն.	85	20	—
» » իտալկն.	77	—	—
Ռէճինա	10	—	—
Ռուպի թղթադրամ	8	58	59
Ֆլորին »	9	07	—
Մարք »	107	30	—
Տրախմի »	37	70	—
Անգլ. ոսկի »	110	—	—
Ֆրանս. » »	87	30	—
Ռումինկն. » »	86	20	—
Գուլդ. » »	86	20	—
Իտալ. » »	83	20	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 9 ցնվ.			
3% Ֆրանսկն.	100	42	—
3 1/2 % »	102	07	—
Օսմ. Քան. D	25	25	—
Բուամ. Երկ.	109	75	—
Օսմ. Ռէժի	311	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	537	—	—
Օսմ. Մաքս	524	—	—
Օսմանիէ	460	—	—
Բէրիօրիթէ Թիւրք	—	—	—
Քրէտի Լիոնէ	—	—	—
5% Իտալական	100	20	—
Սպանիական արտաքին	76	65	—
Թէմկէքի փոխառութ.	420	—	—
Սէլանիկ-Կ. Պոլսոյ երկ.	272	—	—
Գասպա երկթ.	365	—	—
Թրանսվալ Քոնս.	108	50	—
Ռուսական 1890	—	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	13	1/2

Լոնտոն, 9 ցնվ.			
Անգլ. Քոնս.	93	62	—
Օսմ. Ռանթ B	50	50	—
» C	27	12	—
» D	24	87	—
Օսմ. Պանգա	11	62	—
Լիժիրսիէն Իւնիֆիէ	107	—	—
Տօմինիալ	104	75	—
Ակյոնի երկաթուղի	13	75	—
Գասպա »	82	—	—
5% Իտալական	—	—	—
5% Հելլէնական 1884	38	50	—
Ռանթ »	31	—	—
Մոնոբոլ »	41	50	—
Ռուսական 1890	—	—	—
Պուլկար 1888 6%	81	50	—
Թրանսվալ Քոնս.	04	18	—
Փոխառութ. Բարիզի վրայ	25	33	3/4
—			

Վիեննա, 9 ցնվ.			
Բուամ. երկթ.	103	70	—
Օսմ. Ռէժի	291	—	—
Փոխն. Լոնտոնի վրայ	239	20	—
—			
Գրիմսեկ, 9 ցնվ.			
Ռանթ Օսմ. Սեռի D	26	05	—
Բուամ. երկաթուղի	106	50	—
—			
Պերլին, 9 ցնվ.			
Բուամ. երկաթուղի	106	—	—
Բուպլի (100ը)	216	50	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	26	—
—			

ՏՈՔԹ. Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾ
Բերա, Մեծ-փողոց, կայարա Սեբայի դպրոցին դեմ, թիւ 200
Ամէն օր ժամ 5էն 11½ (Ը. Թ.)։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐՔ
Ղալաթիա, Մէրթէզպանի փողոցձէտիանեան
ՄՕՐԻՍ ՖԱՐԱՆ
Թարակաբիեն ամէն լեզուի
ՍՕՐԻՍ
Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ատամնաբուժական աշխատանոցի համար հարկ եղած բոլոր գործիքները, ինչպէս նաեւ քաուչու, սիման, ամալկամ, ֆարիղի դամ, եւն։
ԿԱՆԽԻԿ ՎԱՃԱՐՈՒՄՈՎ
Թուրքիոյ ամէն կողմերը կը ղրկուին սոյն ապրանքները
24-100

ՆԻԿՈԼԱ ԱՊՈՍՏՈԼԻԹԻՍ
ΝΙΚΟΛΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΤΗΣ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՕԼԱՆԴԱՊԱՐԱՆԱՅԻ
ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ
DERNIÈRES MODES
Կալաթա, բիւնեյիի կից, թիւ 6

ԳՐՊԱՆԻ ԷՆԳԱՐՋԱԿ
ՕՐԱՑՈՅՑ 1902
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
Յօրինեալ ՄԱՐՈՒԹԻ Ա. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԷ
Տէր եւ Հրատարակիչ
Մ. ՍԱՐԳԷԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Գին 50 Փրդ.
Բուն ՕՐԱՑՈՅՑԷՆ զատ՝ ունի Յաւելուած մը՝ զանազան կարեւոր ծանօթութեանց։
* * *
Ազգ. Հիւանդանոցի մի քանի տարիներ առաջ հրատարակած Ընդարձակ Օրացոյցի գլխաւոր բովանդակութիւնը խիստ ճոխացած ըլլալով՝ Բողոքական եւ Հռոմէական ազգայինք սկսած են անոր մօտ Օրացոյցներ պատրաստել, ուստի Սարգիսեան եւ Ընկ. Տպարանը՝ բազմաթիւ Ազգայնոյ խնդրանաց համաձայն այդ պակասը կը լրացնէ, այս հոլովակաւ միայն հրատարակելով ներկայ Օրացոյցը, առանց մտքէն անցնելու Ազգ. Հիւանդանոցի Օրացոյցներուն վնասել։
Կը ծախուի բոլոր Հայ գրավաճառաց խանութները։ Նաեւ կը գտնուին Պահճէ Դարու, Զրավաճառ-Դրավաճառ Նշան ագայի, և Բերայի բոլոր Հայ ծխավաճառներու խանութները։
Կեդրոնատեղին է Սարգիսեան եւ Ընկ. Տպարանը, Պալը Ալի ճատտէսի, Թիւ 38։

Մ. ԹԻՖԼԻՋԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԷԼԻՐԱԲԹԿՆ. եւ ԱԿՆԱԲԹԿՆ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Ղալաթա. Վայվոտա փողոց թիւ 91
Վաճառատան մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական եւ վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱԲՆԱԿ եւ ՓՈՔՐԱԲԱՆԱԿ։ Կակուղ եւ կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առաջկաներ, առուկի կապիչներ (գասրզ պաղը), տեսակ տեսակ գրեկներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոսքոբ), փոքր եւ մեծ մանրադէտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի եւ այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատան մէջ։ Գիները չատ աժան։

ՏՈՔԹԷՕՐ Յ. ՈՍԿԵԱՆ
Այս անգամ փոխադրուած է ի Բանկալթի, Պէօյիւք-Տէրէ ճատէսի թիւ 81 տունը, ուր ամէն օր կը գտնուի ամէն տեսակ ներքին եւ արտաքին եւ մասնաւորապէս տղայոց եւ Ջղային հիւանդութիւններու։
Զորեքշաբթի օրերը, կէս օրէն յետոյ, աղքատաց համար ձրի։
Ամէն առաւօտ եւ երեկոյ կը գտնուի նաեւ Բերա, Ծանրի գեղարանը։ 12—20

ԴԵՂԱՐԱՆ ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ
ԿԷՏԻԿ-ԲԱՇԱ-ՊԱՇԻ ԹԻՒ 5
Սուլթանիէ դեղարանին տէր Լեւոն էֆ. Կիւմիւշեան կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ, դեղարանը, նեղմուծուած նորանոր բարեկարգումներէ զատ, Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններէն բերել տրուած թարմ և ընտրելագոյն դեղերէից ճոխ մթերքով մը, մասնաւորաբար դեղերէից բասքիոսեան դրութեամբ ամրացման (stérilisation), եւ զանազան յատուկ զանազան գործիքներով օժտած է։ Նաեւ Նորմէն կիսայէն, այս տարի եւս ընտրմօտիւ ձկան իւղ բերել տուած է։ Դեղագրերու Նիսական նորագոյն պահանջմանց համաձայն պատրաստութեան խնամքն ալ Կայսերական վարժարանէն առաջնակարգ շրջանաւարտի մը յանձնած եւ իր յանձորդներուն դիւրութեան համար ալ գիշերային ազաս հաստատած է։
Տքթ. Վարդապետեան էֆ. երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը կէս օրին դեղարանը գտնուելով իրեն դիմողները կը դարմանէ։ Կարօտեալները ձրի։ 28—30

ՀԱՃԻ ՍԱՐԻԱՆ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 136.
ՄԱՄՆԱՃԻՂԵՐ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 54.
Ղալաթիա, Թօքմուլար ճատտէսի, թիւ 101.
Հարսանիքներու եւ երեկոյթներու համար դեղեցիկ սպասներ, ինչպէս նաեւ կանոնաւոր սպասարկութիւն։
3—41-010

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱՒՈՐ
ՊՈՒՏԱՔԵԱՆ
ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ ԳԻՄԵՑԻՔ
Ղալաթիա, Թիւնէլի դիմաց, 25
ուր պիտի գտնէք ամէն տեսակ ոսկեզօծ եւ զարդարան սիներ, ամերիկ. եւ ֆրանս. պատի թուղթեր, վարագոյրի թիւլեր, եւն.։
50—60

ՏՈՔԹ. ԷԱՐՕՆԵԱՆ
Մասնագետ ծննդական գործարանների հիւանդութեանց
Ցիչեալ բժիշկը բացի կիրակէ, ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Բերա, Բանկալթի, Թայ փողոց, թիւ 6 տան մէջ եւ կէս օրէն վերջը մինչեւ 11, Ղալաթիա, Վայվոտա պատհականոցին դիմացը, Իզմիրլի Օղլու խան թիւ 15։ Կը բժշկէ ծննդական գործարաններու ամէն կարգի հիւանդութիւններ, ամէնէն սառուցիկ միզանցքաբորբութիւնները եւլն. Նոր մեթոտներով եւ առանց ամենափոքր ցաւ զգացնելու, թէ՛ արանց եւ թէ՛ կանանց միզամանի եւ միզանցքային խողովակներու հիւանդութիւնները կը դարմանէ մէկ քանի օրէն։ Բիչ ժամանակէն կը դարմանէ գաղդ. հիւանդութիւններ։ 49 100

ՆՈՐ ՓՈՐՁԵՐՈՒ ՊԷՏՔ ԶԻ ԿԱՅ
ՄԱՅԹԵՐՍԶԱՅԹ ՍԻՍԹԷՄՈՎ
15 թաթաքեն սորվիցայ Ցրանսերեն սանուն կերպով խօսիլ։
Յ. Յ. Յակոբիկեան
15 ՇԱԲԱԹԷՆ ԿՐՑԱՑ
2-3 տարի անգլիական վարժարանները յաճախողներու հետ խօսիլ անգլիերէն։ Օր. Մարգարեան

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՌՈՄԱՆ ԵՒ ԸՆԿ
Ղալաթիա, Մահմութիէ փողոց, 42
ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Գրքի յատուկ ապարկեն. բուդքերու Նամակի եւ տեսարակի բուդքեր։
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐՆԵՐ
Մեծաքանակ եւ Փոքրաքանակ
ԳՐԱՄԵՆԵԱԿԻ, ՏՊԱԳՐԱՏԱՆ, ԵՒ ԿԱԶՄԱՏԱՆ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ
ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐՆԵՐՈՒ
Բերգիմպէ Բազար, Սազի խան։

BRASSERIE GAMBRINUS
ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ ԿԱՄՊՐԻՆՈՒՍ
ԲԱՑ Է ԱՄԲՈՂՋ ԳԻՆԵՐԸ
Déjeûner, Dîners et Soupers à la Carte
BIÈRES DIVERSES
CONSOMMATIONS DE PREMIER CHOIX
Grand' Rue de Péra, 312 — Բերա, Մեծ փողոց, 312
Constantinople — Կոստանդնուպոլիս
2—27-100

Ο ԳԱՄԲԷԼԻԱ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՇԱՔԱՐԵՂԷՆԻ ԵՒ ԲԱՍԹԱՅԻ
Ա. ԴՈՒԵՐՕ ԵՒ Յ. ԳԼԼԻՕՏԻ
Կալաթա, Վայվոտա փողոց թիւ 105
Կը վաճառուին ամէն տեսակ շաքարեղէններ եւ հատեաներ (բոմբա) խիստ գիւրամատչելի գիներով։ Պատրաստութեան գերազանցութիւնը հաստատուած է։
Նոյն վաճառատան մէջ կը պատրաստուին
ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՏՈՄԵՐ
ճաշակաւոր, զարդարուն եւ որ տաւելագոյնն է, խիստ գիւրամատչելի գիներով։

Նոր մարքա մարքա ինչեր գրեցիներ ալեր ինչեր գրեցիներ
TRADE MARK — DAMP PROOF
Լոնտոն և Ֆրանսիոյ Գործարանաց Գրեցիներ
Գրեցիներ ամենայն տեսակ
Գրեցիներ, գաղանիներ, գաղանիներ
Գրեցիներ մեր գործարանաց
Գրեցիներ մեր գործարանաց
Գրեցիներ մեր գործարանաց